

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/3004/2024.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.III.636/2024/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján a Kunszentmártoni Járásbíróság 3.B.41/2017/208. számú ítélete, a Kecskeméti Törvényszék 3.Bf.225/2021/18. számú ítélete, továbbá a Kúria Bfv.III.636/2024/3. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt alkotmányjogi panaszt terjesztett elő. Álláspontja szerint a támadott döntések ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdésében foglaltakkal.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye, valamint az indítványban és annak kiegészítéseiben foglaltak lényege a következő.
- [3] 2.1. Az indítványozót a Kunszentmiklósi Járásbíróság 2021. március 31-én meghozott 3.B.41/2017/208. számú ítéletével bűnösnek mondta ki 6 rendbeli – ebből 4 esetben folytatólagosan, 3 esetben társtettesként elkövetett – csalás büntetében. Ezért őt, mint többszörös visszaesőt – halmazati büntetésül – 5 év 11 hónap fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre és a közügyektől 8 évi eltiltásra ítélte azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható. A bíróság felmentette az indítványozót a kényszerítés büntette és a kóros szenvedélykeltés vétsége miatt emelt vád alól. Rendelkezett a bejelentett polgári jogi igényekről, a bűnjelekről, valamint a bűnügyi költségről.
- [4] 2.2. Kétirányú fellebbezések alapján eljárva a Kecskeméti Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2022. március 2-án jogerős 3.Bf.225/2021/18. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet az indítványozó tekintetében annyiban változtatta meg, hogy az

indítványozó nevét – mely időközben megváltozott – megállapította. Egyebekben a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet – az indítványozó tekintetében – helybenhagyta.

- [5] 2.3. A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügyszóntő határozata ellen az indítványozó védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt.
- [6] A Kúria a 2024. június 17-én meghozott Bfv.III.636/2024/3. számú végzésével a felülvizsgálati indítványt mint törvényben kizártat a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: be.) 656. § (2) bekezdés a) pontja alapján elutasította.
- [7] A Kúria megállapította, hogy a Be. 648. §-a alapján felülvizsgálatnak csak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügyszóntő határozata ellen van helye, az kizárólag a Be. 648. § a)-d) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető. A Be. 659. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügyszóntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.
- [8] A Kúria megállapította, hogy az indítványozó védője az irányadó tényállást támadta, amikor a tényállásban rögzített elkövetési időket, a tartozások összegét és annak megfizetéséhez kapcsolódó körülményeket, a tanúvallomások és egyéb bizonyítékok értékelését kifogásolta, illetve, amikor a védelem által indítványozott tanúk kihallgatásának, és az egyéb bizonyítékok beszerzésének elmaradását sérelmezte. Ez azonban a felülvizsgálati eljárásban eredményre nem vezethet.
- [9] A Kúria rögzítette továbbá, hogy az indítványozó kérdészi és észrevételezési jogának elvonásával kapcsolatos védői kifogás nem tényszerű. Vizsgálta továbbá az indokolási kötelezettség elmulasztásával kapcsolatok érveket, megállapítva, miszerint a bírói döntés indokolásának megléte törvényileg egzakt kötelezettség, legfeljebb mikéntje lehet mérlegelés tárgya, ugyanakkor ez utóbbi relatív eljárási szabálysértés körébe tartozó.
- [10] 2.4. Az indítványban foglaltak szerint az indítványozó eljárási jogainak sérelmére az eljárás során számtalanszor hivatkozott, ehhez képest védekezésében korlátozták, tanúi megidézésére nem került sor, hozzájuk kérdéseket nem intézhetett, a tanúvallomások közötti ellentmondásokat nem volt lehetősége bemutatni, ekként az eljárásnak tárgya, nem pedig alanya volt. E sérelmeket a jogorvoslati eljárás sem orvosolta, így az eljárás során érdemben nem védekezhett és ezzel megfosztotték az eljárás tisztességességétől is. Minderre visszavezethetően az indítványozót úgy ítélték el, hogy bűnössége nem volt kétséget kizáróan megállapítható.
- [11] Az indítványozó hivatkozott továbbá arra, hogy a bíróság rávezette a tanút arra, hogy tartsa fenn a rendőrségen tett tanúvallomását, továbbá nem azt a kijelentését foglalta jegyzőkönyvbe, amit ő mondott. Bizonyos esetekben szó szerint jegyzőkönyvezték,

amit mondott, más esetekben nem. Az ügyész is befolyásolta a tanúkat, amit szintén észrevételezett az indítványozó.

- [12] Az indítványozó sérelmezte továbbá, hogy a bíróság nem vette kellő súllyal figyelembe a büntetés kiszabásakor az idő múlását. Az eljárás egyes résztvevői – védő, tanúk – többször utaltak származására is, ami elfogultságra utal. A bíróság nem indokolta továbbá, miért nem fogadta el az indítványozót igazoló iratokat, illetve több olyan tény is tartalmaz az ítélet tényállása, amire a bíróság bizonyítást egyáltalán nem vezetett.
- [13] Az indítványozó álláspontja szerint ekként a bizonyítás nem tekinthető törvényesnek, hiszen kizárólag a terhelő adatokat rögzítette a tanúvallomásokból, az azokat cáfoló adatokat nem.
- [14] Az indítványozó álláspontja szerint a másodfokú bíróságnak észlelnie kellett volna ezeket az eljárási szabálysértéseket és hatályon kívül kellett volna helyeznie az elsőfokú bíróság ítéletét, azonban az érveivel nem foglalkozott. Ezzel kiüresedett a jogorvoslathoz való joga is.
- [15] Hivatkozik végezetül az észszerű időn belül való elbíráláshoz való jogra, tekintettel arra, hogy 7 évig tartott az eljárás, ami nem magyarázható azzal, hogy néhányszor beteg volt, illetve egy alkalommal 5 hónapig körözték, mivel arról nem volt tudomása és tudomásszerzést követően önként jelentkezett a rendőrségen.
- [16] Az indítványozó a Kúria támadott döntésével kapcsolatban arra hivatkozik, hogy kifogásait szeretne volna a Kúria eljárásában orvosoltatni, erre azonban nem volt lehetősége, ekként jogaitól a teljes eljárásban megfosztották.
- [17] 3. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [18] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani az ügyben első fokon eljáró bírósághoz címezve. Az indítványozó az alkotmányjogi panasz a Kúria támadott végzése tekintetében az Abtv. 30. § (1) bekezdés szerinti hatvan napos határidőn belül terjesztette elő.
- [19] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az alapügyben hozott törvényszéki, valamint járásbírói ítélet alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését is kérte. Tekintettel arra, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítványt, mint törvényben kizártat elutasította, a jelen alkotmányjogi panasz megítélése szempontjából az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az alapügy érdemében hozott döntésnek a törvényszéki ítélet tekinthető. A Kúria olyan döntése, amelyben megállapítja, hogy felülvizsgálati eljárásra nincs lehetőség, az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerinti, a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül, ezért

alkotmányjogi panasszal támadható {lásd hasonlóan: 3035/2024. (I. 24.) AB végzés, Indokolás [20]}.

- [20] Az Ügyrend 32. § (5) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság a Kúriának a felülvizsgálati eljárásban hozott nem érdemi döntésén keresztül akkor vizsgálja az alapügyben hozott bírói döntés(ek)e)t, ha a Kúria az alkotmányjogi panaszban sérelmezett, nem érdemi döntését mérlegelési jogkörben hozta meg.
- [21] Az indítványozó védője a törvényszék ítéletét 2022. március 9-én vette át, azt alkotmányjogi panasszal határidőben nem támadta meg. A Kúria a támadott végzésében kimondta, hogy a felülvizsgálati indítvány esetében a felülvizsgálati eljárás lefolytatása törvényben kizárt. A Kúria az indítványozó felülvizsgálati indítványát erre tekintettel – a Be. 656. § (2) bekezdés a) pontja alapján, mint törvényben kizártat – elutasította, azaz döntését nem mérlegelési jogkörben hozta meg. Erre tekintettel a Kúria végzésén keresztül a jelen ügyben a jogerős (illetve az elsőfokú) döntés állított alaptörvény-ellenessége nem vizsgálható {3122/2024. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [20], 3320/2024. (VII. 24.) AB végzés, Indoklás [14]-[17]}.
- [22] Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően az alkotmányjogi panasz befogadhatóságát a továbbiakban csupán a Kúria végzését támadó elemében értékelte {3480/2023. (XI. 7.) AB végzés, Indokolás [37]}.
- [23] 3.2. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszát. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az alkotmányjogi panasz eleget tett az Abtv. 52. § (1) és (1b) bekezdésében foglalt formai követelményeknek. Az indítvány megjelöli az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit, valamint a támadott bírói döntést. Tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a támadott bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, továbbá rögzíti a kifejezett kérelmet a bírósági döntés megsemmisítésére.
- [24] 3.3. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E két feltétel alternatív jellegű, így bármelyik kimerítése önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását.
- [25] 3.3.1. Az Alkotmánybíróság következetesen hangsúlyozza, hogy a tisztességes eljárás olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek együttes figyelembe vételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]; 2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [48]–[50]; 3244/2018. (VII. 11.) AB határozat, Indokolás [32]; 3188/2021. (V. 19.) AB határozat, Indokolás [21]}.

- [26] A tisztességes bírósági eljárás követelményrendszere azt a célt szolgálja, hogy csak e követelmények teljesítésével lehet alkotmányosan véglegesnek számító, érdemi, a jogot megállapító döntést hozni {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]}. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése processzuális alapjogot tartalmaz, amely ekként elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét – ide értve az indítványozó által is hivatkozott fegyveregyenlőség, illetve pártatlanság elveit is – jelenti {5/2020. (I. 29.) AB határozat, Indokolás [47]; 6/2019. (III. 20.) AB határozat, Indokolás [31]; 3181/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [24]}.
- [27] Egy eljárás tisztességességét mindig esetről esetre lehet csak megítélni, a konkrét ügy körülményeinek figyelembe vételével. A tisztességes eljárás iránti elvárás lényege, hogy a jogalkalmazás részéről az érintettet ne érje a döntési jogkör diszkrecionalitásával nem igazolható meglepetés {9/2023. (VI. 20.) AB határozat, Indokolás [98]}.
- [28] 3.3.2. Az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való jog, az indokolási kötelezettség, a védelemhez való jog, illetve jogorvoslati jogának kiüresedésével kapcsolatban alapvetően s valójában a megelőző (peres) eljárásban kifejtett törvényességi aggályait ismétli meg.
- [29] Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik hatáskörrel {elsőként lásd: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; ezt követően megerősítette: 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]}.
- [30] A felülvizsgálati eljárás funkcióját illetően az Alkotmánybíróság utal arra, hogy a jogorvoslathoz való jog mindenekelőtt a rendes jogorvoslat igénybevételének lehetőségét foglalja magában, amiből következően az egyfokú jogorvoslat elégséges {9/2013. (III. 6.) AB határozat, Indokolás [28]; 20/2015. (VI. 16.) AB határozat, Indokolás [16]}. A törvényalkotó ezen túlmenő jogorvoslati lehetőségeket is adhat {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [85]}. A rendkívüli jogorvoslat biztosítása esetében a kivételesség indoka a jogerő védelme {vö. 2/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [60]}. [46].
- [31] Következésképpen a törvényalkotó a rendkívüli jogorvoslat – jelen esetben a felülvizsgálat – igénybevételét törvényi feltételekhez kötheti.
- [32] A Be. alapján a felülvizsgálati indítvány előterjesztésének egyaránt van tárgyi, alanyi, bizonyos esetben pedig időbeli feltétele is. Tárgyi feltétel, hogy felülvizsgálatnak kizárólag a bíróság ügydöntő és jogerős, felülvizsgálattal támadható határozata ellen van helye (Be. 648. §, illetve 650. §). Alanyi feltétel, hogy felülvizsgálati indítványt

kizárólag az arra jogosult, az őt megillető körben és irányban [Be. 651. § (1)-(3) bekezdés], csak egy ízben [Be. 652. § (6) bekezdés] terjeszthet elő, ide nem értve a 649. § (3)-(5) bekezdése szerinti esetet. Időbeli feltétel pedig, hogy amennyiben az indítvány a terhelt terhére szóló, akkor kizárólag a Be. 652. § (3) bekezdése szerinti határidőben terjeszthető elő. E törvényi feltételek megléte esetén vizsgálandó részint, hogy a beadvány a felülvizsgálat mely törvényi okára vonatkozik (Be. 648. §, 649. §), s megfelel-e ennek, így az adott felülvizsgálati ok alá eső anyagi, avagy eljárási jogi szabályra vonatkozó-e, illetve megfelel-e a felülvizsgálat egyéb törvényi feltételeinek, így po. nem ütközik-e a tényálláshoz kötöttség tilalmába [Be. 659. (1) bekezdés]. Mindezek után válik vizsgálhatóvá a felülvizsgálati indítvány szerinti kifogás. {3227/2025. (VII. 11.) AB végzés, Indokolás [47]-[51]}

- [33] A Kúria – az indítványozó által kifogásolt eljárásban – e törvényi feltételeket érvényesítette. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1), (3) és (7) bekezdésének állított sérelmén keresztül valójában kizárólag a számára kedvezőtlen bírói döntések tartalmi, törvényességi szempontú kritikáját fogalmazta meg. Az indítványozó bírói döntésekkel szemben felhozott kifogásai törvényességi, szakjogi tárgyúak, valójában a bírói mérlegelést támadják. {vö. 3225/2022. (V. 11.) AB végzés, Indokolás [30]}
- [34] Ehhez képest az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány egyik elemében sem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, következésképpen nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [35] 4. Ekként az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)*, *d)* és *h)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2025. szeptember 9.

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró